

Varifrån kom det påkostade tändsticksaskfodralet på bensinmuseét.
Jag hittade en artikel på nätet.

http://www.stockholmskallan.se/PostFiles/SMF/SD/SSMB_0005833_01.pdf

med rubriken:

Jag är automobilen

- om en dikt i marmor, Ostermans Marmorhallar och 1930-talets tro på bilen
Suzanne Lindhagen

JAG ÄR HASTIGHETEN, DIRIGERAD AV DEN MÄNSKLIGA VILJAN · JAG GIVER SUVERÄN MAKT ÖVER DISTANSEN · JAG VIDGAR DE MÄNSKLIGA MÖJLIGHETERNAS HORIZONT · JAG FRÄMJAR FREDEN OCH BRODERSKAP FOLKEN EMELLAN · JAG VINNER ÖVER DÖDEN TUSENDE GÅNGER OM DAGEN · JAG ÄR DEN TYSTA MEDLEMMEN I ALLA VÄRLDENS AFFÄRSHUS · JAG SPARAR TIMMAR AV MÄNNISKANS DAGLIGA ARBETE, TIMMAR TILL REKREATION OCH NYA UPPLEVELSER · JAG GIVER SNABBHETENS VÄRLDSHERRAVÄLDE ÅT MÄNNISKAN · JAG ÄR FORTSKAFFNINGSMEDLET UTAN BEGRÄNSNING.

JAG ÄR AUTOMOBILEN

AB Hans Osterman var länge landets största bilfirma. Här såldes bilar som Cadillac, Buick, Chevrolet, La Salle och Minerva. Men det var långtifrån bara presumtiva bilköpare som gick dit. Innan bilen blev var mans egendom var det ett folknöje att gå till Ostermans och titta på de moderna fartvidundren, beundra och jämföra olika bilmärken och årsmodeller och försöka förstå hur de fungerade. Att Marmorhallarna låg så centralt, vid Stureplan som nu var Stockholms knutpunkt framför andra, bidrog givetvis till att de var så välbesökta, Ostermans Marmorhallar blev ett begrepp för stockholmarna.

1933 var det 25 år sedan Hans Osterman grundade sin synnerligen framgångsrika bilfirma men kvartssekeljubileet firades först året därpå. Under några veckor i april-maj ordnade man en jubileumsutställning med rubriken "Den moderna bilens anatomi" och den 4 maj ägde en stor bankett rum, självklart i Marmorhallarna. ***Till banketten monterades en drygt 2 meter hög och 1,25 meter bred tavla av polerad kolmårdsmarmor upp i en av utställningshallarna. Tavlan har en inskription med inalles 1348 bokstäver uthuggna i relief. Redan hösten 1932 hade Osterman tagit kontakt med Marmorbruks Aktiebolaget Kolmården om leverans av tavlan ifråga men först i början av mars 1934 gjordes den formella beställningen. Marmortavlan blev färdig på cirka fyra veckor till en kostnad av 990 kronor.*** Till den stora banketten torde marmortavlan ha suttit på sin plats i en nisch på det första vilplanet i Marmorhallarnas stora trappa. Ett missförstånd hade uppstått angående nischens och tavlans mått. För att till sist få plats med hela texten tvingades man trycka ihop utrymmet mellan raderna med flera millimeter, totalt 2 decimeter. Marmorfirman menade att "förmodligen blir texten grötig på detta sätt", vilket inte hindrade Hans Osterman från att fullfölja projektet, dock med ett något svårläst resultat. Den text som Osterman lät hugga in i marmortavlan är här återgiven i sin helhet. Det är en översättning till svenska av amerikanen John O Munns dikt The Automobile. Denna hyllning till bilen skrevs av allt att döma redan 1921 och ingick då i några s k "Marketing Plans for the Automobile Dealer", som Osterman stött på under någon av sina många resor till USA eller England. En kraftigt förkortad text fanns även ingraverad på de plaketter av olika slag som bilfirman lät dela ut i samband med jubileet. Ett mindre antal var infällda i fodral av silver, vilka kunligheter och andra prominenser begåvades med. Vidare präglades ett stort antal plaketter, infällda i ett något enklare fodral. Dessa delades ut till storkunder och andra för firman särskilt viktiga personer. ***Dessutom tillverkades inte mindre än 5000 bronserade fodral för tändsticksaskar (modell större) till jubileet. På varje fodral fanns en förkortad variant av Munns dikt med de avslutande orden Jag är Automobilen och dessutom respektive mottagares namn i gravyr.*** Tändsticksaskfodralet delades ut till kunder m fl. Samtliga plaketter tillverkades av Sporrongs.

Den stora marmortavlan och de många plaketterna och tändsticksaskfodralen med Munns text var alla en manifestation inför Ostermans 25-årsjubileum. Samtidigt var de naturligtvis, tillsammans med banketten och jubileumsutställningen, ingredienser i ett gigantiskt reklamjippo för AB Hans Osterman. Osterman var ju i första hand en affärsman med uppgift att sälja bilar. Men han intog också en framskjuten ställning inom den svenska motorsporten och erövrade bl a KAK:s eftertraktade vinterpokal för alltid 1925. Det är sannolikt ingen överdrift att påstå att Hans Osterman älskade Bilen. Man kan därför se presentationen och mångfaldigandet av Munns text inte bara som en reklamsatsning utan också som en kärleksförklaring, en mycket tidstypisk sådan, till bilen. Eller som det skrevs i samband med jubileet: "I den stora marmorhallen tilldrager sig också en inskriptionstavla, huggen i marmor med varje bokstav i relief, en berättigad uppmärksamhet... Till sin skapnad synes oss denna tavla såsom en Mose lag. När man med vördnad och andakt tillägnar sig dess innehåll, tycker man sig stå inför en trosbekännelse, visserligen framställd i jagform men dock till sin mening tillägnad automobilen." Tavlans text andas en tro på bilen och bilismen, som påminner något om 1950-talets förväntningar inför televisionen.

Den är kanske också jämförbar med vår egen tids, 80-talets, tilltro till datorerna.

Efter Hans Ostermans död 1941 har firman Ostermans levt vidare medan Marmorhallarna är ett minne blott. I början av 1960-talet flyttades bilförsäljningen utanför staden - mycket p.g.a. trafiksituationen i city som redan då gjort det svårt att komma till Stureplan med bil. Koncernkontoret levde dock kvar i huset ytterligare ett femtontal år. I de gamla anrika Marmorhallarna avlöste sedan olika typer av verksamhet varandra. Den siste hyresgästen var Stockholms Rullskridskocenter, som rullade därifrån för gott 1981.

Den stora tavlan i marmor från **1934** finns dock kvar. När Ostermans flyttade härifrån lämnade man den i huset på villkor att den nye fastighetsägaren, Försäkrings AB Skandia, lät den sitta uppe någonstans. Efter den senaste ombyggnaden har tavlan placerats i entrén från Birger Jarlsgatan, som numera är totalt förändrad. Utrymmet, som är trångt och lågt och saknar lämplig belysning, inbjuder knappast de förbipasserande att stanna upp och läsa och begrunda marmortavlans text. Tavlan skulle göra sig betydligt bättre inne på den stora ljusa gården, ett rum där man idag gärna stannar till. Där skulle den Ostermanska marmortavlan få en mer uppmärksam plats, vilket den vore värd - både som ett minne över Marmorhallarnas epok i huset och som ett intressant tidsdokument om bilen.

JAG ÄR HASTIGHETEN, DIRIGERAD AV DEN MÄNSKLIGA VILJAN.

JAG GIVER SUVERÄN MAKT ÖVER DISTANSEN.

JAG ÖPPNAR ALLA VÄRLDENS VÄGAR FÖR MÄNNISKORNA.

JAG ÄR ÖKNENS SKEPP I MODÄRN TID.

JAG ÖKAR DET MÄNSKLIGA LIVETS RADIE.

JAG VIDGAR DE MÄNSKLIGA MÖJLIGHETERNAS HORISONT.

JAG GIVER ÅT MÄNNISKAN ETT FORTSKAFFNINGSMEDEL SÅ SNABBT OCH SÅ FULLKOMLIGT SOM HON NÅGONSIN KAN ÖNSKA SIG.

JAG SKÄNKER MÄNNISKAN HASTIGHETENS OCH RÖRLIGHETENS NJUTNING.

JAG FRÄMJAR FREDEN, JAG DELTAGER I STRIDEN.

JAG FRÄMJAR BRODESKAP FOLKEN EMELLAN, TY JAG HAR SPÄNT EN BRYGGA ÖVER KLYFTOR, SOM FORDOM GJORDE MÄNNISKORNA ISOLERADE FRÅN VARANDRA, OKUNNIGA OM VARANDRA.

JAG ILAR MED VÄRLDENS HÄRSKARTANKAR TILL ÖVERLÄGGNINGAR DÄR NATIONERS ÖDEN BESTÄMMAS.

JAG HJÄLPER SJUKA ATT SNABBT KOMMA UNDER VÅRD .

JAG RYCKER DEN DÖENDE FRÅN LIEMANNEN OCH VINNER ÖVER DÖDEN TUSENDE GÅNGER OM DAGEN.

JAG ÄR DEN TYSTA MEDLEMMEN I ALLA VÄRLDENS AFFÄRSHUS.

JAG SPARAR TIMMAR AV MÄNNISKANS DAGLIGA ARBETE, TIMMAR TILL REKREATION OCH VILA.

JAG LÄMNAR TILLTRÄDE TILL ALLTJÄMT NYA ÄVENTYR, NYA UPPLEVELSER, NY GLÄDJE.

JAG ÄR DEN FULLKOMLIGASTE OCH MEST PÅPASSLIGA TJÄNARE I MÄNNISKORNAS HEM.

JAG FÖR DEN SVAGE MJUKT OCH VARSAMT UT I NATUREN.

JAG SÄTTER ROSOR PÅ KINDER, SOM BLIVIT BLEKA AV TRÖTTHET.

JAG FÖR MÄNNISKORNA FRÅN KVAVA STÄDER AV JÄRN OCH STEN TILL PORLANDE STRÖMMAR, TILL ÄNGAR, DÄR FRISKA VINDAR LEKA.

JAG FÖRENAR HEMMETS OCH SLÄKTSKAPENS BAND GENOM DEN VÄLSIGNALSERIKA MÖJLIGHETEN ATT GENOM MIG KOMMA TILLSAMMANS.

JAG GIVER SNABBHETENS VÄRLDSHERRAVÄLDE ÅT MÄNNISKAN, SOM NATUREN GJORT LÅNGSAMMARE ÄN DJUREN.

JAG ÄR FORTSKAFFNINGSMEDLET UTAN BEGRÄNSNING.

JAG ÄR AUTOMOBILEN